VLADIMIR TABAŠEVIĆ

ZABLUDA SVETOG SEBASTIJANA

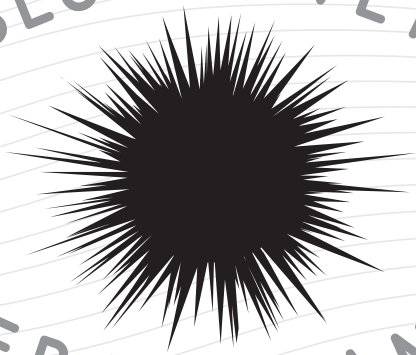

Laguna

Copyright © 2018, Vladimir Tabašević
Copyright © ovog izdanja 2018, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.
NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Nama, koji smo učili maternji jezik za vreme rata,
često bez matere, ježili se.

Sve što porodica ima jesu vrata na koja od početka kucaju đavolje sile, presrećne što će jednog dana ući.

Kafka, Delez, Gatari

Mama, napokon! Ne vidim ni sunca ni meseca, sanjam, neprestano, koprcam se, imam mrave u guzici i jesenju groznicu, mesecima sanjam ono tvoje „obaška“ kako me miluje. „Obaška“, ta reč, neguje me, nosi ukosnice, draška. Jebem ti ratove Isusove. Krv ti Isusovu, psuju tako, a okolo cveće i negde, na jedvite jade, Neretva. Jedna žena reče, za neku drugu reku, kako je „užasno plitka“ i ja se u toj rečenici udavih. Krtola u podrumu klija natenane, i odem po nju i zateknem je kako pušta ka nebesima ruke, i uzmem je ja, sa svoje dve. Sve sami zagrljaji. A i sam ja tada sam mali, i nešto poče da tepa u meni: uberi cveku, uberi cveku. Jao, bože, sretan sam, a to ne valja. Izrod su me zvali, odmila. „Obaška“, ta reč, liči mi na pudlice koje su pobegle gazdi, njih desetak, a on zgranut, nada se da će mu se njegov život vratiti opet, kao dar od boga, niotkuda on i život njegov. Jedna strela pogodi u telo mene načinjenog od hiljadu nekih nas i svi tada, namah, budemo nemirni, blizu smrti i tako dalje, i tako sve dalje od divljanja,

radosti i ko će znati čega sve ne, svega onoga što je život koji divno kulja na sve strane. A ja lep, svoj, na note, u rupama sav, ničiji, kao zvezda. Iznad žrtve, a žrtva. Međutim, pudlice se razjuriše, vragolanke, repovi kao grudve, nikako da stanu, samo skaču okolo, čiste kokice, kao da predaješ grudvu nekome ko je ne zna sam napraviti i tako se zbližite, zauvek. Osetiš leden dlan i vidiš crvenilo njegove kože, i znaš da u praznoj sobi i on diše misleći na udahe. Nešto poludeše pudle te večeri. Leteće hiljadu grudvi al' plašim se da rat više nikad neće na proleće. O, kako je divno bilo bombardovati nas na proleće. Čarobno. Nikad više, bože dragi, nikad. Plašim se isto tako planina kojima Cigani govore da stižu, govore im: hvala, velmože, plašim se da tajnu neću izdržati, obaška što sam je zaboravio. A planine i same velika su laž koja se nama naočigled zaustavi u svojoj želji. Sve sam zaboravio: lice svetog Sebastijana, sebe, ruke, golfa koji ima napuklu šoferku jer je tata lupio pesnajom kao da sprema leđa ogromnog konja za moju guzicu koja će jahati uskoro, pa udari onako dlanom, dajući znak da je konj spreman. Konj, a i mi. Svi smo gotovi i na izvolte. Kiša je padala sporije od snega, vozili smo se, na retrovizoru je visio Isus, siv, i klatio se, želeći da se otme i on iz te vožnje. Ali ni makac, ni on, ni mi. Vozač je pušio, levo, desno, levo pa desno, duvao tako dim, slao znak da bi komotno gledao iza zavese moju mater kako se svlači i meškoljio se s njom, gužvao joj ono malo duše, bario je, mutio, lagao da ju je sanjao, da čezne, a zatim bi i stvarno čeznuo zbog tih svojih laži. Sebe bi uhvatio u zamku koju je spremao za nju. Stopirali smo majka i ja. I znali smo da se tako kreću tela, njišu, poput krava čiji stomaci kao klatna kucaju mlečne bombe, na proplanku

na kom se već danas vidi sutra, krivo isto kandža u dimu. Pijano. Mama, opet ne znam kako se zovem. Isus je krvav, zakovan, i nose ga tako ljudi: oko vrata, na retrovizoru, na zidu ga drže i dok im je u vidokrugu, misle motri na njih. Zaboravio sam tu vožnju kao u sivoj, betonskoj kući koja se kreće sporo, luta. Kuća kao poludeli Ludvig. Zaboravio sam kako je koka pošla na pazar, zaboravio sam da se u utrobi krave krije kolevka u kojoj mogu biti ja, beli svetac. Ne pitaj me kako znam da sam nešto zaboravio. Ne pitaj čak i ako ne misliš da pitaš. Tim pitanjem kreće jedan mogući haos koji liči na držanje u šaci sedam, idealno slepih mačića. Mačad. Jer kad znaš da ne možeš da se setiš, to golica, to se mrda, živo je, al' nikako da progleda. Sve je u tom mleku, sisanje, žulj, ljubav i dodir, blizina koja je između nas kao da smo spremni za aplauze. Kad gledaš aplauze, podsećaju na rađanje ptica, kad gledaš aplauze, čitav život ti ostane bez prave letelice, a ti širiš ruke i pokazuješ koliko voliš. Upinješ se. Zaboravio sam šta je bliskost odojčeta koje kroz tvoju sisu, blaženo, vidi bela nebesa. To sam bio ja i imao sam beonjače iz kojih će porasti ptice. Ali ni to me ne pitaj. Zaboravio sam da se i deca nunaju kao ovaj Hrist na retrovizoru kog nuna vožnja nemilice. Sve čeka da se uspava, budni smo samo za taj trenutak kad san klizne rukom ispod majice, i tako saznaš da nisi sam, već ti i on, uzaludni. Mama, poludeo sam ti napokon, svi tako kažu, ne vidim ni sunca, ni meseca, samo čujem tvoje „obaška", tvoje „tobože", i to mi je isto kao kad smo se vozili i kad sam gledao u to njihanje Hrista, što nije bilo šala. I tada smo „tobože" odlazili, a telo Hristovo kucalo je sate, stvarne kilometre. Odlazili smo zaista, zbogom, i tako je i bilo. Zbogom, oni odoše. Izbegavaju nešto i

odnekud. Klatilo se telo, a iza njega brisači koji mašu, a moja leđa strašno liče na kartu u špilu koja se, dok mešaš, greškom okrene. I po njima bude bezbroj strela odapetih ka Sebastijanu. Iza Hrista nazire se put koji predstoji, a iza naših leđa – Mostar, bitanga, manji od makovog zrna i on, slomljenog mosta u mom sećanju ubuduće. Ja lično poznajem dva čoveka kojima su zaboli noževe u desnu plećku. Šetaju tim mostom, kurajberi. Čakija, bodež, leptir, šaber. Bodu se klinci. Hrist koji se njiše, maše svom životu i on. Govore mi da je jezik taj put koji traje, put odlaska, kad ugledaš velikog jelena u oblacima, toliko blizu obliku stvarnog velikog jelena u šumi koji u daljini deluje malo i kao da neće biti ucmekan. Pa mu ipak curne krv iz buta, otvori se neka špijunka. Za jednog pajtaša rekoše da je ucmekan ko zec. To traje i traje, ta ubistva po ulicama i predgrađima. A to se dešava kasnije, dosta kasnije. Ljudi uporno govore da me ne razumeju, da sam dečak koji je ostao u kadi, dubok, zamišljen, zao, raspričan bez pardona, da ne dam ni abera, da sam lud odavde do Đula Banje, da mi u dušu ništa ne staje i da ne hajem ni za šta, da mi je u svakoj bogovetnoj reči ogledalce prošlosti, da mi je značenje reči samo sećanje na prvu upotrebu reči. Tu i tu reč, čuo tad i tad, ostala u sećanju čitava situacija, i ta reč po njoj. Malo podsećam na đavola, tako, u toj kadi, podsećam i sebe samog, sebe kojem uvek ličim na nešto drugo od onoga što zapravo jesam. Imam italijanku, frizuru od ljuspe kestena, koja mi pada preko očiju, za šta ljudi govore da je vodopad u šali. Čist sveti Sebastijan. Ali to je već dosta, ja mislim, to je sve što jedni drugima možemo priuštiti, tu tajnu koja se zgusne kao knedle, najednom, postane to što će zauvek, čvrsto, biti kasnije u prvim zalogajima,

negde po jeziku raspadnuta. Tajnu, na izvolte. Mama, zaboravio sam priče koje si mi pričala, priče o mom detinjstvu, koje si pričala drugima, a ja ih slušao kao da me oblačiš u topao džemper i puštaš, vunenog, među pse, da se preznojim od igre. Jer samo ja tako lepo silazim kroz krovove, zar ne, mama?! Esembe džemper. Narugivao sam se svakoj svojoj radosti i tako sam žalio što će proći, nekad pre nego se i desi. Na livadama kad vidim košnice, strah me je i mislim da sam im bliže nego što jesam, i krećem se, onda, do tačke kad postajem blizu onoliko koliko sam mislio da sam blizu, i kad strah koji se javio maločas, sada ima ivicu sa koje mogu pasti u neke eksere zapravo. Stalno sam hteo da menjamo igračke zauvek. Kad pucketave bombonice doživim, sećam se toga, te blizine pčela, svega. Kad pod babinom rukom cvrče uštipci, ja se šunjam po tom zvuku, okolo, gmižem, a ona je mađioničar vrelih šaka. Prikradam se i prepadam. Ba! Ubijao bih tako rado. Sve je isto, neprestano. Danas kažu da mi duša miriše na mokrog psa. Ja kažem nešto na to, promumlam. Danas je februar, ogroman, hladan, traje dugo kiša. Pišem ti. Svaka reč je jedan zub u mojoj vilici, a imam vilicu od bezbroj očnjaka, bezbroj zuba, mlečnih zauvek. Imam zauvek mlečne zube, tako sam se dogovorio sa sećanjem koje je moje najveće ropstvo, najveća nakaza. Žvaćem. Dete sam načas, dete koje žvaće maminu sisu, krava sam koja meša svojom utrobom po livadi, jedan ritam sam opet – to je to; zvono čija je unutrašnjost prazna i zvonim tom prazninom, ribar koji propusti prvi trzaj, ali nastavi da žvaće mokru čačkalicu, čamac sam koji se ljulja danima na reci – hiljade takvih čamaca – kad možeš da kažeš da se sve oko tebe načamčilo, da sve oko tebe vrvi i kidiše. Ta mokra

čačkalica, naravno, ima svoje razloge u odnosu na reku i na neki balvan koji se kotrlja po vodi, kao laž. Rola se kao laž. Napolju danima prodaju vrele, rolovane viršle koje čovek umoči u jogurt i misao mu bude sva u gladi koja će uskoro prestati. Uspomene i same naviru, belo, poput zuba lavice koja ih pokazuje dok je, s leđa, na sitno, plodi njen nabujali lav. Ljuljaška najmanje traje, najviše traju pripreme za ljuljanje i sećanje na to. Pronaći drvo, pronaći bušilicu, vreme. Pocepati drvo u šumi ako treba – zubima. Koja si zver, neko će reći! Zaljuljati me iz lakta, ako si moj otac, ili moja majka, samo jednim pokretom proizvesti početak. Tako se kopa sećanje, imaš jedan pijuk i onda pijučeš njime, dok oko nas sve izgleda kao da će šuma trajati zauvek. Njišu se grane – žive mekanim životom. Neko, u šumi, krade drva, slaže ih, kolje i niže. Zvuk motorne testere ide uz njihanje ljuljaške. Između mojih stopala koja se njišu, dole, ukazuje se umorna dobermanka čiji jezik visi kao da neko skače lastu. Budibogsnama. Poput šake ispale iz sanduka. Ljuljaška je i sama od drveta, a iznad glave, pre nego nebo pukne, nalazi se rđava karika. I škripi. A u manastirima negde kleči duguljasti monah sav zglobljen molitvom. Kad krene da misli na predanost i usrdnost svoju, on oseti to u tom trpljenju tela. U kolenima. Ili grešim, grešan. Braon iznad dobermankinih očiju klizne na rđu karike, pa se vrati iznad očiju. Pa opet na rđu, pa opet bilo gde. Iznad očiju njenih. Ljuljaš se. Struje dani, svi danas, odjednom mi prostrujaše. Telom klizaju, šareni. Jurodiv sam možda. Sve se ponavlja, brže i sporije. Testera ima svoje zube koji se brzo vrte i ja obično krenem prstom u njih. Čujemo iz šume kako režu drvo koje živi svoj poslednji vetar težine neke bolesti. To sam, onda, ja – uspomena.

Svoja uspomena na sebe, sebi. Karlo ko niko. Mama, vozimo se kao dva izgubljena slučaja, kao muve bez glave, i to je sve što smo mi, i nisam samo ja taj koji landra, koji se ne smiruje, koji ne zna šta će sa sobom, koji ne zna kud udara, čije usne ne znaju za pauzu i koji neprestano spominje sve što je prošlo, nikad ne zaboravljajući. Kad si prvi put rekla da nam je nešto kec u rukavu, bila si radosna i osetio sam da je okrugao svet u koji ćemo ući nepozvani i da će šaka biti puna brade. Ili kad te svrbeo levi dlan, radovao sam se, dok ga češeš i govoriš kako će biti para, i ti radosna, ja sam hteo da budem te pare koje te čine sretnom. Pa dugo nisam padao s neba, jer si rekla da pare ne padaju s neba. Ili da ih niko ne sere. Kad sam prvi put čuo reč „mašala", drznuo sam se da je upamtim, ali sam pamtio slučajno, majke mi, mama, iako je izgledalo kao da sam se drznuo da upamtim. Drsko je od mene i to što se sećam da nisam namerno pamtio. Ali, život je, i sve se nastavlja jedno na drugo, teče, puca, čisti, oslobađa. Ljubav je prvo trenutak susreta, njihanje, pauza, pa kišoviti Trst, gde se, po kiši, tucamo zbog tih farmerica koje nas zovu na tucanje. Tako ih nosimo. Svuda jedno sjajno dupe upakovano u te farmerice. Sva vaša pisma, njegova ljubomora dok i sebe i tebe muči pitanjima da li te je neko u vozu spopadao i nutkao te nečim slatkim, da li ti je neko, tvojom krivicom, sanjao, sva vaša pisma, tu su. Ja ne mogu da siđem sa ljuljaške nikada više. Taj trenutak kada nas jezik svojim ritmom zavede da poverujemo da je ljuljanje nešto najlepše sada nam vraća i sveti se, i govori da je ljuljanje nešto najgore, jer ja u njemu, ceo, trajem zauvek. To sve liči na znak jednakosti: sedaljka i ravna zemlja. Dobermanka ispod je zaleđena, jer i zima grize. Onda ona prođe, ugine,

a ostanu samo njene obrve, u svemu što je braon. Sećanje na lepe stvari je način stradanja i čuje se kao gaženje snega, dok to sebi radiš, dok se sećaš. Dok se sećaš, kao da sečeš hrastove. Govorio sam da ne radim to sebi. Sećanje na lepe stvari podseća na bol u šumi kada šumaru padne debeli hrast na kuk i gnječi ga tamo kao krtolu. Čekrkom ga spasavaju, a on cvili. Tučena krtola, to smo jeli danima u ratu. Kada spasavaju čoveka, tada izuzetno podseća na životinju. Cvili i čekrk kojim ga spasavaju. Zagrejali bi ćerku, napravili kolevku, isekli bezbroj krstića, ali šuma je s nebom za svoj groš svodila račune. Doviđenja, prijatelju. Na proplanku vidiš traktor prazan i iz duboke šume čuješ jauk drvoseče. Vetrovi brišu zvuk, ali uzalud, šumarovo dete nikada neće prepoznati vetrokaz već samo čeličnog petla. Na ljuljašci samo jedno guranje je bilo dovoljno da ljuljanje traje zauvek. Čovek u šumi upravo gine od preteškog drveta. Dok leži jedva čekajući, ceo jedva, gleda kako se po kori hrasta kreću mravi, i to ga podseti na prošlost. Neko zamahuje sekirom i on se seti kako sečivo liči na samu liniju zamaha. Sve možeš razumeti kao da je zagrada: sečivo sekire, njegov put ka cepanici, putanju ljuljaške, kundak, skijice kolevke. Osmehe naposletku. Sve možeš razumeti kao da je bliskost dva slova: Hristova leđa i drvenu letvu, drvenu sedaljku ljuljaške i dečiju guzicu, gusenicu tenka i beton kojim se kreće, reč kojom se prilazi sećanju, uvek drugačiju, uvek novu, kroz koju i sećanje živi, uvek sveže, jer reči kojima mu se približavamo kao da hvatamo sitne račiće po stenama, jesu njegov život. Hajl Hitler i doviđenja. Reči imaju svoja slova, a sećanje ima svoja rebra od kojih je sastavljeno u jedan jedini komad koji odvaljujemo i žderemo kao komadinu sira što je viljuškom odlomimo.

Jer tačno je da je sećanje mlečna prerađevina, mama, zar ne? A jezik – jezik je jezik naprosto – i tu nema puno dileme. Homonimi su reči, mama, koje vuku svoje značenje poreklom od čoveka, dok je jezik i ovaj mišić u ustima i razlog što se taj mišić pokreće u govoru, ali i kretanje kao takvo. Način njegove upotrebe, stil, ali i ćutanje. Tišina kad se dete plazi, to je jezik koji postaje znak uvrede i distance. Ja dobih tada šamarčinu preko labrnje. Nekog od sebe možeš odgurnuti samo ako mu pokažeš vlažan jezik iz svojih usta, ako ospoljiš tu jezičinu a on baš u nju izgovori: forte, forte, mali moj. Ili ti kažu: videćeš svog boga. Ili: Ne idi tako izgužvan vani, kao da su te krave žvakale. Jezik lako postaje znak, a značenje je osećaj na usnama kojima stvaraš prsten za tu mesnatu suštinu svojih usta i svega na svetu, što jezikom lizneš to i stvoriš. Da ne kažem: sročiš, ali da – sročiš. Ovenčan, uokviren, pridržan, isplažen jezik jeste jedini put da se značenje postigne u tišini, bez reči. Mama, zaboravljam ovaj jezik onako kako sam ga naučio od tebe, svetim ti se i želim da vidiš u tome način moje čudne ljubavi. Plazim se za svoj groš. Ovde mi govore da ću zauvek ostati, i kažu mi tačka. Zauvek, i tačka. Putujem u mestu. Ovde ležim, opružen, bivši, koji trajem i ličim na praznu rukavicu, na zvečku za jednog gluvonemog mladića koji je kao niko umeo da uživa u pljeskavici. Kada nije moglo dalje po mom, govorila si mi i ti: tačka. A uopšte nije bilo po mom, već po sili boga. Nisam u ludnici, nema boga. Ili: nema bluda, boga ti jebem. Odavno već ništa ne znam. Oni kad opsuju boga, ja skačem na to, da zaustavim, uplašen. I dan-danas kada neko opsuje boga, ja letim da ga to ne probudi. Nikada nisam bio sav svoj. Kad opsujem boga ja, to se svetim svom strahu koji sam nekada živeo. Grom

više neće na moje oči tako brzo minuti. Ima da stane, odmori, da svi vidimo udar na pse i skitnice, kao božiju svetleću šaru u kojoj se ogleda nedokazano dete. Šta žele gromovi, vruć hleb? I sam grom me podseti na sećanje, i ono tako blizni se, pred svoj kraj na dva. Nikome ne ličim na ono što misle da jesam dok me ne ugledaju. U toj razlici nastaje bar dvojica nas. Ono što misle i ono što vide nikada nisam ja, pa je i meni i njima lakše da me nema, makar naočigled. Ovca se obliznila, grom se obliznio. Tako ćemo i nas dvojica. Od danas su svi prozori tako blizu. U oknima, ja, međutim, na svoju ruku, za svoj groš – vidim blizance. Napolju, kiša je istrošena u večeri, mrkoj kao ugarak, kao raga koja Ciganinu slomi grudni koš dok kažeš piksla i u njemu ostane rupa baš tolika – veličine piksle. Grmi, i jedan bezobraznik obasja moje telo, noge, vrhove prstiju. Setim se kako sam kao dečak imao dus tabane i šetao ravno do Marsa. Koračam tada tiho. Gazim. Noge svoje sada vidim, ali koraka u njima samo se sećam. Napolju hladno kao prvi put u ruci nož, i ja zamislim da je sve moguće preklati: kokoš, noć i lažnu nadu. Sećanje je nekad svitac koji prekroji livadu, sine, čas ovde, čas onde, i znaš gde se kreće, prepoznaš ga u njegovoj volji koja te uplaši i zadrži u mestu dok bi samo da lutaš. Onda kreneš dalje, ali svitac te orijentiše nemilosrdno i ne možeš protiv toga, iako je nestalan i ničiji, svitac uporno laže da nosi neku tajnu. Ako bi pošao za njim, tebi bi sinulo nešto sumanuto. Pa ipak, interesuje te taj prokleti svitac. Jedna majka danas, koja nisi ti, uči se jeziku, maternjem, svom, iznova, dok sluša kako joj sin izgovara prvu reč koja ne postoji ali koja njoj znači. I tako postižu značenje majka i sin. To liči na nosoroga jer dete pušta rog svoj neki u svet. Oni tako

žive. Mi tako, mama, nismo živeli, već smo bili drugačija deca i nosorozi. I ništa tada nije značilo, jer nikada oko nas nije bilo rata. Nekad je sećanje bela zmija što brzo ćapi s neba; spuštena kost, nekome da se uzalud nada znacima. Grom ili svitac, isto ti se 'vata, ovde gde ne postoji razlika između kreveta u kojem ležim i hodnika koji se prostire preda mnom, a ja u svemu tome, opružen i ničiji, nadohvat nebu, svecima, svicima, gromovima, i tom sećanju koje kao mulj iz mene lije, načeto grmljavinom, svetlošću, i meša me sa svetom od kog sam se oduvek branio, ka kojem sam stavljao tri tačke otkad znam za sebe, pred kojim sam zatvarao zagrade, femkao se, bežao, u kojem sam sanjao kako slon ide za slonom, negde tamo, lančano se kreću, u koloni, i slonovi, puke izbeglice: Slon~slon~Slon~Slon~. Pamtiš kao slon, Karlo, govorila si mi, a druga deca su govorila, zbog mojih klempavih ušiju, da sam Dambo, i jedan prokleti Cvetković hvatao se za svoje uši i mahao njima, glumeći kako, u njegovom viđenju mene, ja umalo što ne letim zbog veličine i raspona mojih ušiju, zbog njihove neke ušate snage. A kada su to njegovo ruganje meni gledali i ostali dečaci, tada sam ja bio van sebe, baš tamo gde je prokleti Cvetković nastojao da pokaže ko sam i šta sam, zapravo, ja. Tamo gde se hvatao za svoje uši, sa obe šake, mahao gore-dole, preda mnom, govorio tim pokretima kako ja umalo što ne poletim. I nisam mogao da mu se otmem. Svi su gledali u njega, a on je glumio mene – Damba, i ja sam bio tamo gde me nema, mislio o sebi preko prokletog Cvetkovića koji me svima naočigled imitira kao da sam slon. Čuo sam samo, na sve strane, kopita koja izriču: „halo", „halo", „halo", dinosaurusi, slonovi, vratite se tamo odakle ste došli, iz Tunguzije, dođoši, izbeglice,

bogu iza tregera, skupili se, s koca i konopca, na kamari nam stigli, doleteli, dovukli se, u krdima, marva, svašta nešto. Vucite se. Specijalno ti – Dambo.

Karlo se rodio leti, kada zmije šušte i proriču sudbine.

U Mostaru.

Kao dečaku rugali su mu se da liči na Damba, da je klempotres, satelit, da ima uši zbog kojih liči na Marsovca, pa su ga i zvali Marsovac i obožavali su to.

Marsovac, Marsovac, otpašće ti kita, poješće je laste u letu, dok budeš leteo.

Četiri i po kilograma, kao đule. Kad su pominjali Metković, to je značilo toliko toga.

Mašala, rekli su jednom.

Odlazio je sećanjem što je dalje moguće u vlastitu prošlost, poput ajkule koja divlja ranjena propelerom, i tamo hteo da smaže jedno mašala upućeno baš njemu, jedno mašala za Karlosa.

Njemu su govorili i da je dukat. Neprestano je bio dukat i gubili su ga, nemojte se iznenaditi. Uzeo ga čuvar zatvora jedan dan i s njim klopao sendviče, očev prijatelj, dobar čova, onda ga je uzeo drugi dan neki očev kolega i zaboravio ga u parku, pa ga je našao onaj čuvar zatvora od pre neki dan i poveo ga sa sobom na posao, u zatvor, i tamo su pričali o tome kako su pre neki dana jeli sendviče i sećali se mortadele samo da bi Karlo zaboravio da je maločas bio izgubljen. A mortadela je bila kao masna, mlitava gljiva koja se iskokaćila. Otac ga je stavljao na kamion i ohrabrivao ga da piša uvis i daleko, da napravi luk što je moguće veći. Ovaj je posle u životu terao drugove da

prolaze kroz taj luk govoreći da će ih sreća pratiti ako po njima ne padne ni kap. Oni su brzo, zgrbljeni, dečački, drugarski, prolazili ispod Karlovog pišanjca. Na telefon je zvao očev kolega – Kostur – i pretvarao se da je uplašen jer je izgubio Karla, a čuvar zatvora ga je zaista smirivao jer mogao je samo misliti koliko bi bilo strašno da ga je on izgubio umesto što ga je on našao. Onda su se dogovorili da bude tu i danas, i ovaj put, i da otac dođe po njega upravo u taj zatvor i donese i sam neke sendviče. Kostur je spustio slušalicu mrtav ladan i zabrinuo se što nije osetio ni mrvu straha što je izgubio tuđe dete, ali tako je Kostur uopšte gledao na život i na decu koja su mu izgledala kao puštena u život, pa je i na sebe pogledao kao na takvog čoveka. Da ne kažemo: Kostur se suočio. On sam, puštao je kosu koja je Karlu izgledala kao kisela; dok je u zatvoru čekao da njegov otac napokon stigne, on je gledao u rešetke i video je Kosturove kose kako su puštene i krute. Puste kose, tako su govorili za nekoga ko nije imao kosu uopšte bujnu, ali su hteli taj nedostatak da istaknu tako što su kosu nazivali bujnom i gustom. Puste kose, kažu. Kosturu je kosa opadala na pečate, a tamo gde je ostala u životu, on ju je puštao. To sve na Kosturovoj glavi Karlu je ličilo čas na vodopade, čas na rešetke iz zatvora, gde je ćela – ćelija, čas na oktopusa, hobotnicu.

Otac Miroslav, kao kiklop, taksista i švaler, za četiri godine voziće zeleni mercedes u koji može da stane minimum trideset ogromnih lubenica, ili hiljadu onih krmača punih stvari: košulja, teksas jakni, sandala – ukupno dvadeset – plavih, plastičnih, dečijih. I par braon sandala koje izgledahu kao drvene. Tim sandalama aorist je stizao, uvek u pravi čas, namah, doduše. Što i pročitasmo. Majka

Lidija, visoka, sa nosom koji je savijao nadole, velik kao Velež, prepun nekih mračnih tajni ali i sećanja na pravednu Lidiju – sebe koja je htela najbolje i koja je bila preteča svega na svetu, i ona može čitava da stane u mercedes i da drži lubenice kao neku buduću novorođenčad. Da po njima odmara svoje šake, dlanovima dirajući trudnice oko sebe. Ako s njom u mercedesu bude desetak lubenica, ona svih deset bar jednom dodirne, i na svakoj, bar pomalo ostane zauvek. I tako sanja, dok se voze, tako se nada, da je pobegla i našla novi dom, novi život, okružena lubenicama i čistom nadom. Često se majke kao majke, zvale se one Lidija ili nekako drugačije, sećaju svojih žrtvi kao da odlaze u pećine da bude medveda kuvanom motkom. Medved krene da se meškolji, a one mu napokon u zube pljunu svoju istinu, i brzo, brzo, pobegnu iz šume, srećne zbog pobede, odu negde, nastave s prodajom lubenica, smeju se po pijacama, zubima usitnjavaju košpice kao da je u tome čitav svet koji kad požele mogu ispljunuti. Pa nađu muževe na čijim plećima ostavljaju svoju glavu baš kao što te lubenice negde leže u polju, dok ih neko ne ubere, poslaže u prikolice, pusti u rat ili niz vodu, zakolje, razbuca, prospe ako mu je volja, razbije sa prvog sprata, proda, odrubi, iseče, uzme koliko mu se jede, uzme samo srce, čitavu je polupa da bi iščupao samo jestivo i najslađe srce. A kad vidiš kako pluta rekom, pomisliš da je to zeleni potiljak nekog boga, dobričine, koji roni tragajući izgubljene lančiće. Takvih i ko zna kakvih još lubenica je moglo da stane u taj zeleni mercedes koji će Micko voziti za koju godinu.

A bogovi su dobričine, nije da nije.

Marsovac, skrasi se.

A u ratu, ženskadija, kako su zvali žene, iz prikolica ili autobusa, proviruje glavu, i nada se da na zemlju neće morati da naslanja svoje obraze i da osluškuje gde je srce i da li makar pod zemljom – mrtvog tela a nekako živi – žive njihovi voljeni, oni na čijim plećima su nekad ostavljale svoja usta, oči, čela, uši, čitave glave prepune ušećerenih misli, i nadale se, osećajući tragove tih dodira po obrazima i usnama. Crvene pečate, bale, toplinu, znoj. Zanose.

Mercedes će taj imati bezbroj konjskih snaga, izuzetno jaku vuču, momenat sile, turbinu, šiber, auspuh. Kroz šiber će neki drug klinac gledati pravo nebo dok će Karlo u golfu bez šibera gledati u nebo automobila. Mercedesom tim neće se provozati.

Karlo se seća kako je jednom gledao u mračne majčine nozdrve i kako je i sam strahovao da može tu da se zaglavi. Lidija, lekarka, majka, supruga, puna mraka u nozdrvama koji se vidi ali i nazire, sluti ali i sanja.

Kad držiš dete u rukama, to je izazov za Mesec. Vapite oboje. Sve može da eksplodira, ali način na koji ne eksplodira, lepota je. Život je. Uvek tik i zamalo.

Često Karlo sanja. I seća se. Čitav je, često, u rukavu, zarobljen i izgubljen.

Za njega, sve što mu se desilo, počinje jednom loptom u dvorištu čoveka sa globusom na obrazu – bradavicom koja narasta deceniju i više, pa se čovek navikne na nju i priraste mu i za misao o sebi samom, i debele žene, okrugle dva i po metra u prečniku, babe kao neka cista.

Lopta stoji, tuđa, oteta nekoj deci. Ličila je na pomračen mesec ili na krov pečurke na koju gleda čovek ako lebdi.

Narandžasta je, za divno čudo.

Tom dvorištu nedostaju šutevi i mali Karlo to primeti čim ga je majka stavila da po njemu oproba vršljanje, u novim tenama. Vršlja on, ali ipak sporo. Nešto ne može da vršlja najbolje, a hteo bi, nego kao nakvašen ceo, on teže hoda i trči. Prignječen nečim, stisnut, stešnjen, kao da su ga sapele neke divlje ruže, on se probija, goni nekud, u svom detinjem nicanju.

On sabra dva i dva. Dok je trčao, samom sebi je ličio na granu koja se račva, kasnije u svom sećanju.

Nikada u školi, kasnije u svom životu, mali Karlo nije najbolje razumeo godove.

Voleo je godove, ali bilo mu je žao drveta i osećao je sekiru u svom desnom kuku, ili motornu pilu kako bruji, kad bi gledao u panj.

Strane sveta preko godova, godine drveta preko godova, polje i život, sve je to morao da razume mali Karlo, a on je samo piljio u panj i nizao jedinicu za jedinicom, u krug, plakao pa se bunio, ali i to u sebi, a onda opet pogledom išao po godu i čekao da prođe sve, detinjstvo i strane sveta.

U ovom dvorištu, gde za Karla danas njegov život počinje, mali Karlo ugleda panj i loptu.

To je bio prvi panj u njegovom životu.

Malo krvi iz petlovog vrata biće po panju, a petao će bez glave trzati naokolo.

Kasnije je Karlo video da pevac koji ga je kljucnuo pravo u čelo – kao da buši za kukuruzom – to svoje kljucanje plaća glavom upravo na tom panju. Ali to nije bio baš taj petao, no, ne mari. To je taj. Baba je životinjama oko sebe davala živa imena. Mačak – Arap, kokoš – Ovca. Ovcu su pojeli u čorbi i sedam leta je trajalo sećanje na nju i sad